IAM
บริษัท บริหารสินทรัพย์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด
ISLAMIC BANK ASSET MANAGEMENT

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประจำปี 2564

บริษัท บริหารสินทรัพย์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี 2564

1. หลักการและเหตุผล

บริษัท บริหารสินทรัพย์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด (บริษัท) ได้นำระบบบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐานสากล (COSO-ERM) มาปรับใช้ในองค์กร เพื่อให้บริษัทมีกระบวนการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ สามารถระบุและค้นหาเหตุการณ์ที่หากเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อเป้าหมายและการดำเนินงาน โดยมีการประเมินโอกาสและผลกระทบเพื่อวิเคราะห์ระดับความรุนแรงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง รวมทั้งกำหนดกิจกรรมควบคุมความเสี่ยงให้ลดลง ตลอดจนมีการติดตามอย่างต่อเนื่องจนกว่าความเสี่ยงจะลดลงมาอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

การประเมินความเสี่ยงทุจริตเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่บริษัทนำมาใช้ในการป้องกันการทุจริตในเชิงรุกที่มุ่งเน้นการป้องกันการเกิดเหตุการณ์ทุจริต โดยมีกระบวนการที่สามารถระบุและค้นหาเหตุการณ์ที่อาจนำไปสู่การทุจริตเพื่อกำหนดกิจกรรมควบคุมหรือหาแนวทางป้องกัน เพื่อลดโอกาสและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์กรจากการกระทำทุจริต และเพื่อให้มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส

2. แนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

2.1 การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

บริษัทมีแนวทางในการระบุเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงทุจริตจากหลายช่องทาง เช่น มาจากการตรวจพบในระหว่างการทำงานของ Compliance Unit หรือจากสำนักตรวจสอบภายใน หรืออาจมาจากรายงานความเสียหายจากความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Loss Data) หรือความเห็นของหน่วยงานที่กำกับดูแลบริษัท เช่น สตง., สคร., ธปท. รวมทั้งการระดมความคิดจากส่วนงานต่าง ๆ (Brainstorming) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อให้สามารถระบุเหตุการณ์ที่อาจทำให้เกิดการทุจริตขึ้นได้

2.2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

เมื่อสามารถระบุความเสี่ยงได้แล้วจะทำการประเมินความเสี่ยงและวิเคราะห์ระดับความเสี่ยง โดยการประเมินโอกาสที่จะเกิดขึ้น (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และนำเอาองค์ประกอบทั้งสองมาพิจารณาร่วมกัน ทำให้ทราบถึงระดับความเสี่ยง (Level of Risk) เพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 2 ประการ ดังนี้

2.2.1 โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) หมายถึง ความเป็นไปได้ที่ความเสี่ยงหรือเหตุการณ์ที่นำไปสู่การทุจริต โดยกำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงไว้ 5 ระดับ ดังนี้

- **เกณฑ์การประเมินโอกาส (Likelihood)**

ระดับ	1	2	3	4	5
โอกาสเกิด	ต่ำมาก	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
เชิงคุณภาพ	ยากที่จะเกิดขึ้น	เกิดขึ้นได้น้อย	มีโอกาสเกิดแต่นาน ๆ ครั้ง	มีโอกาสเกิดค่อนข้างสูงหรือบ่อย	มีโอกาสเกิดสูงและเกือบทุกครั้ง

2.2.2 ผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) หมายถึง ผลกระทบหรือความเสียหายเกิดจากการทุจริต โดยอาจมีความเสียหายเป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงินก็ได้ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- **เกณฑ์การประเมินผลกระทบ** (Impact)

ระดับ	1	2	3	4	5
ผลกระทบ	ต่ำมาก	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
ด้านการดำเนินงาน	การดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบหลักเกณฑ์และกฎหมาย	การดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบและกฎหมาย แต่มีผลกระทบต่อบรรยากาศในการทำงาน	การดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบหลักเกณฑ์และกฎหมาย แต่มีการดำเนินการบางอย่างไม่โปร่งใส	การดำเนินการไม่เป็นไปตามระเบียบหลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในระเบียบหลักเกณฑ์ กฎหมาย	ไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในระเบียบหลักเกณฑ์ กฎหมาย และแสดงถึงเจตนาส่อไปในทางทุจริต

2.2.3 ระดับความเสี่ยง (Level of Risk) หมายถึง ตัวชี้วัดที่ใช้ในการกำหนดความสำคัญของความเสี่ยง โดยค่าระดับความเสี่ยงได้มาจากการนำโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบของความเสี่ยงมาพิจารณาร่วมกัน ดังนี้

ระดับความเสี่ยง (R) = ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (L) x ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้น (I)

โดยระดับการให้คะแนนจากน้อยมากไปสูงมาก ดังนี้

ระดับคะแนน	1 2 3 4 5	
ผลกระทบของความเสี่ยง (Impact)	น้อยมาก →	สูงมาก
โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เกิดขึ้น (Likelihood)	น้อยมาก →	สูงมาก

2.2.4 การวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยง

หลังจากที่มีการประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงแล้วบริษัทจะทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงว่าแต่ละปัจจัยเสี่ยงมีระดับความเสี่ยงเป็นอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลตัดสินใจว่าความเสี่ยงใดเป็นความเสี่ยงที่ต้องจัดการเป็นลำดับแรก และความเสี่ยงใดควรจัดการเป็นลำดับต่อไปตามระดับความเสี่ยง

2.2.5 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	ความหมาย
สูงมาก	17-25	จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที
สูง	10-16	ต้องจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
ปานกลาง	5-9	ระดับที่ต้องมีการควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้มีความเสี่ยงสูงขึ้น
ค่อนข้างต่ำ	3-4	ระดับที่ยอมรับได้ โดยใช้วิธีควบคุมปกติในขั้นตอนการปฏิบัติงานกำหนด
ต่ำ	1-2	ระดับที่ยอมรับได้ โดยใช้วิธีการติดตามระดับความเสี่ยงตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน

2.3 การตอบสนองความเสี่ยง

เมื่อประเมินความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงทุจริตแล้ว จึงกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยงเพื่อจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งสามารถปรับใช้กลยุทธ์ได้ตามความเหมาะสม โดยใช้หลักเกณฑ์ 4T ได้แก่ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Terminate), การถ่ายโอนความเสี่ยง (Transfer), การควบคุมความเสี่ยง (Treat) และการยอมรับความเสี่ยง (Take)

2.4 การสื่อสารและสารสนเทศ (Information and Communication)

การสื่อสารให้บุคลากรเพื่อสร้างความตระหนักและเข้าใจการบริหารความเสี่ยงจนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานเป็นวัฒนธรรมองค์กร

2.5 การติดตามและประเมินผลการบริหารความเสี่ยง

บริษัทมีการรายงานการติดตามความเสี่ยงสำคัญต่อคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง (RMC) อย่างต่อเนื่องทุกเดือน โดยส่วนบริหารความเสี่ยงและกำกับดูแลการปฏิบัติงานเป็นผู้รวบรวมผลการติดตามความคืบหน้าจากเจ้าของความเสี่ยง (Risk Owner) และพิจารณาความพอเพียงของมาตรการควบคุมความเสี่ยงที่มีอยู่และรายงานต่อคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง เพื่อพิจารณาให้คำแนะนำและกำหนดมาตรการแก้ไขความเสี่ยงเพิ่มเติม รวมทั้งบูรณาการความเสี่ยงทุจริตร่วมกับสำนักตรวจสอบภายในและคณะกรรมการตรวจสอบ

3. การประเมินความเสี่ยงทุจริตประจำปี 2564 ของบริษัท บริหารสินทรัพย์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด

ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ลำดับ	ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยง	
		Know Factor	Unknown Factor
1	พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ขาดความรู้และความชำนาญในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้ไม่ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดตาม พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐอย่างครบถ้วนส่งผลกระทบต่อความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง		✓
2	พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เสนอราคา		✓

หมายเหตุ :

- Know Factor หมายถึง ความเสี่ยงที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือเคยเกิดขึ้นในอดีต
- Unknow Factor หมายถึง ความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคตที่อาจจะเกิดขึ้น

ตารางประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต

ลำดับ	ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมที่มีอยู่	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ	กำหนดกิจกรรมควบคุมความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
1	พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ขาดความรู้และความชำนาญในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้ไม่ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดตาม พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐอย่างครบถ้วนส่งผลกระทบต่อความโปร่งใส	3	3	9	1. ระเบียบว่าด้วยความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ.2562 2. ระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุที่เกี่ยวกับการพาณิชย์โดยตรง พ.ศ.2562	-	ไม่เพียงพอ	1. กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความโปร่งใส และป้องกันความขัดแย้งประโยชน์ในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยให้แสดงเจตจำนงสุจริตและความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง 2. จัดให้มีการจัดอบรมหลักสูตรความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อสร้างความตระหนักถึงการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง 3. จัดอบรมหลักสูตรจัดซื้อจัดหาอย่างปลอดภัยจากการทุจริต เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ด้านการจัดซื้อจัดจ้างให้กับพนักงานที่เกี่ยวข้อง	- ส่วนบริหารความเสี่ยงและกำกับดูแลการปฏิบัติงาน - ส่วนธุรการ - ส่วนจัดซื้อจัดจ้าง - พนักงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
2	พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง หรือคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เสนอราคา	3	3	9	1. ระเบียบว่าด้วยความขัดแย้งทางผลประโยชน์ พ.ศ. 2562 2. ระเบียบว่าด้วยความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ.2562 3. ระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุที่เกี่ยวกับการพาณิชย์โดยตรง พ.ศ.2562	-	ไม่เพียงพอ	1. กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความโปร่งใส และป้องกันความขัดแย้งประโยชน์ในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยให้แสดงเจตจำนงสุจริตและความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง 2. จัดให้มีการจัดอบรมหลักสูตรความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อสร้างความตระหนักถึงการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง 3. จัดอบรมหลักสูตรจัดซื้อจัดหาอย่างปลอดภัยจากการทุจริต เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ด้านการจัดซื้อจัดจ้างให้กับพนักงานที่เกี่ยวข้อง	- ส่วนบริหารความเสี่ยงและกำกับดูแลการปฏิบัติงาน - ส่วนธุรการ - ส่วนจัดซื้อจัดจ้าง - พนักงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

ค่าระดับความเสี่ยงที่ค้นพบ = ค่าคะแนนโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) x ค่าคะแนนผลกระทบจากความเสี่ยง (Impact)

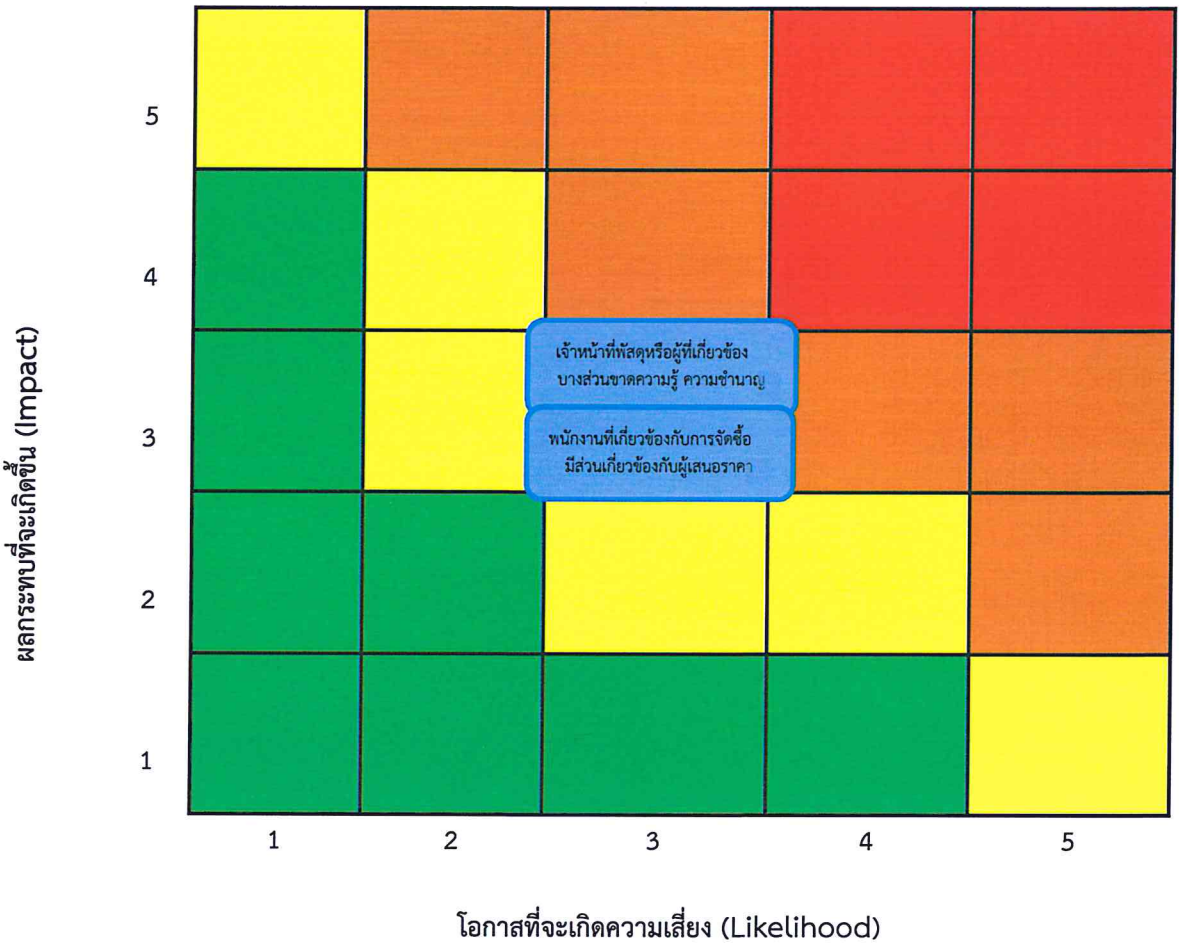
ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น (Impact)
5
4
3
2
1
เจ้าหน้าที่พัสดุหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
บางส่วนขาดความรู้ ความชำนาญ
พนักงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ
มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เสนอราคา
1
2
3
4
5
โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

4. มาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต

กระบวนการ/ความเสี่ยงทุจริต	มาตรการ/กิจกรรม/แนวทางการป้องกันการทุจริต	กำหนดแล้วเสร็จ
1. พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างขาดความรู้และความชำนาญในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้ไม่ได้ปฏิบัติตามตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดตาม พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐอย่างครบถ้วนส่งผลกระทบต่อความโปร่งใสในการจัดซื้อ	• บริษัทจัดทำประกาศเรื่อง แนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความโปร่งใส และป้องกันความขัดแย้งประโยชน์ในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยให้แสดงเจตจำนงสุจริตและความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีแนวทางการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามกรอบจรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงาน	- ภายในเดือนเมษายน 2564
	• บริษัทจัดให้มีการจัดอบรมหลักสูตรความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อเสริมสร้างความรู้ หลักการ แนวทางปฏิบัติงานให้เกิดความโปร่งใส เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบ	- ไตรมาส 2/2564
2. พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง หรือคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เสนอราคา	• บริษัทกำหนดให้มีการจัดอบรมหลักสูตรจัดซื้อจัดหาอย่างปลอดภัยจากการทุจริตไว้ในแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในปี 2564 เพื่อเสริมสร้างทักษะความรู้ แนวคิดการจัดซื้อจัดจ้างให้ปลอดจากการทุจริตและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดซื้อจัดหาระหว่างวิทยากรกับพนักงาน	- ไตรมาส 4/2564